

BOEKBESPREKINGS

Die wêreld van '70, publikasies van Korps Veritas Vincet, P.U. vir C.H.O., Potchefstroom, 1974. 182 bl., prys R3,00.

Hierdie is werklik 'n aktuele boek wat ingaan op die probleme van die moderne tyd. Alle opstelle is nie van dieselfde (wetenskaplike) gehalte nie en moontlik was dit ook doelbewus so beplan.

Prof. J. H. van Wyk open die boek met 'n opstel wat handel oor „Jongman en jongmeisie van sewentig”. In die boeiende opstel van J. J. Snyman vind ons o.a. 'n uitstekende samevatting van die denke van Herbert Marcuse asook lg. se aansluiting by en kritiek op Karl Marx. In teenstelling met die teologie van die rewolusie sluit Snyman aan by die woorde van Jesus in Matt. 5 : 9.

Die bydrae van J. L. Aucamp oor die oorbevolkingsvraagstuk is indringend. Hy vind dat ons moeilik die huidige groeikoers nog 'n 35 jaar sal kan voortsit sonder probleme van katastrofiese omvang (57). Hy kom tot 'n konklusie wat ek graag onderskryf: „Selfbeheersing sal dan meebring dat hy sy eie voortplanting met verantwoordelikheid teenoor God sal beheer, op so 'n wyse dat hy ruimte op aarde sal laat vir Gods ander skepsels, en ook ruimte genoeg om vir homself 'n menswaardige bestaan te verseker” (61).

Die oorsig wat P. Liebenberg bied van die internasionale politiek en die rol van S.A. daarin, is verantwoord en insiggewend. Hy konkludeer dat S.A. 'n groot taak in Afrika en die wêreld besit, maar dat hierdie taak nie volvoer kan word voor en aler ons nie ons binnelandse verhoudingsbeleid vreedsaam deurgevoer het nie (76, 81).

H. R. Lass besin oor die moderne oorlogvoering. Hy oordeel tereg dat 'n kernoorlog „nie beskou kan word as 'n middel om 'n bepaalde politieke beleid deur te voer nie” (87) en dat 'n moondheid wat sy hoop vir voortbestaan alleen op kernwapens vestig, „dit juis op hierdie wyse op die spel plaas” (90). Die opstel eindig op 'n teleurstellende noot van „My country! Right or wrong”.

W. J. Putter distansieer hom van beroepsport en sportverafgoding, en plaas sport in 'n gesonde raamwerk nl. as kompeterende spel.

G. H. J. Coetzee pleit daarvoor dat die koerant, radio en TV diensbaar moet wees aan die waarheid en so vir die Koninkryk van God.

C. J. Reineke staan positief teenoor ruimte-ondersoek (139), verwerp ewolusionisme (139, 136), maar meen dat indien lewe op 'n ander planeet gevind sou word, dit geen skok vir ons geloofslawe hoof in te hou nie (41).

J. H. Grobler besin oor boerdery en Elaine Botha bied 'n verdienstelike oorsig van die jeugproblematiek van die jare 70.

Die bundel adem 'n gees van besonnenheid, belesenheid en deurdagtheid. Goedkoop antwoorde word nie verskaf nie.

Betekenisvol is die aksent op Christelike roeping binne die kader van die Koninkryk van God. Dit is 'n pragtige perspektief.

'n Boek wat ons graag hartlik aanbeveel.

JHvW.

Dr. C. van der Waal: *Gij Kustlanden*. Oosterbaan en Le Cointre B.V., Goes, 1974, 224 bl. Prys: f 14,00.

Dr. Van der Waal is by ons bekend as iemand wat op die terrein van die teologie al diep spore getrap het. Daarvan getuig die publikasies wat reeds uit sy pen verskyn het. „Gij Kustlanden” is ’n nuwe toevoeging wat in 1974 die lig gesien het.

Eenersyds is dit ’n reisbeskrywing waarin die skrywer aan sy lesers deurgee wat hy gesien en ondervind het tydens ’n reis, op die voetspore van die apostels Paulus en Johannes, gedurende 1967. In sy eie woorde is dit „een verslag van een trektocht”.

Aan die ander kant is dit egter baie meer as bloot net ’n reisbeskrywing. Hierdie boek bevat inderdaad ’n rykdom van gegewens uit en rondom die Bybel wat tot groot nut gebruik kan word om gegewens in verband met die reise van Paulus sowel as sy briewe, asook die briewe van Johannes in die laaste Bybelboek, beter te verstaan. Skrywer het te voet op daardie paaie geloop, die plekke en stede besoek en met die mense wat vandag daar woon, verkeer. Daarby het hy geput uit gegewens wat die opgrawinge kan bied sowel as dié van die kultuur-historiese agtergrond van die Nuwe Testament. Hierdie gegewens is so aangenaam en fris verwerk saam met sy reisondervindinge dat plekke soos Ikonium, Derbe, Athene, Korinthe, Patmos ens. vir die Bybelleser uit die eeue ontwaak en werklik lewe! Sy kennis van die klassieke wat skrywer ook tot hulp om hierdie werk verder te verryk.

Sonder om afbreuk te doen aan die waarde van „Gij Kustlanden” vind ek dit tog jammer dat die ophelderende gegewens dikwels in so ’n gedronge vorm gegiet is. ’n Mens sou hier en daar ietwat meer wou gehad het.

Ook het ek die gevoel gekry dat die skrywer se kennis van die klassieke, by name die Ilias van Homeros, hom verlei om gevolgtrekkings te maak wat ek sou huiwer om saam met hom te doen. In hierdie verband dink ek aan skrywer se gewaarwordinge toe hy *Mycene* besoek het. Baie *interessant* is die ooreenkoms wat hy sien tussen die woorde wat Achilles en Hektor mekaar toevoeg (in die Ilias van Homeros) en die woordewisseling tussen Dawid en Goliat. Maar sou ’n mens nou uit hierdie ooreenkoms die afleidinge mag maak wat dr. Van der Waal wel doen? Nietemin bly dit interessant!

Hoewel die boek met ’n klein letter gedruk is het die uitgewer dit goed versorg. Die kaarte en bypassende foto’s is tot groot hulp vir die leser. Dr. Van der Waal het aan die Bybelleser ’n diens bewys met die skrywe van hierdie werk. Dit verdien inderdaad om gelees te word. Ook predikante en teoloë kan hierin ’n skat van kultuur-historiese gegewens in verband met die Skrif vind.

L. J. B.

C. F. Gronum: *Transportry, Runderpes en Poskoetse*. Pro Rege, Posbus 343, Potchefstroom, 1975, sb., 140 bl. Prys: R2,95.

Hierdie boek volg op „Boere en Jagters in ou Marico”, wat in „In die Skriflig” van Desember 1974 bekend gestel is. Daar het ek die volgende opmerking gemaak: „Die leser sal in hierdie boek baie

interessante gegewens vind in verband met die worstelstryd en vindingrykheid van daardie eerste intrekkers om die wilde wêreld (ou Marico) mak en bewoonbaar te maak”.

Dieselfde kan gesê word van „Transportry, Runderpes en Poskoetse”. Net met die byvoeging dat ons hier werklik te doen het met ’n juweel wat nie anders kan as om die Afrikaanse kultuur-historiese letterkunde te verryk nie.

Ek het hierdie werkie inderdaad nog meer interessant en boeiend gevind as deel I. Dit bevat ’n rykdom van gegewens in verband met die ekonomiese stryd om die bestaan van die Boerepioniers wat hoofsaaklik om die transportryery gedraai het. Besonder insiggewend is die gegewens in verband met die soorte osse, trekgoed ens. wat gebruik is. Tekenend is die naam wat die ou boere vir die Sesjeelse (Sechele) beeste gegee het nl. *waterdraers*. Dit kon ook nie anders nie want dit blyk dat hierdie beeste sulke geweldige groot horings gehad het dat die dop van ’n horing maklik ’n maatemmer water geneem het. Dikwels kon daar nog ’n groot bekertjie vol bygegooi word voor dit oorloop.

Aan gesonde humor ontbreek dit ook nie. ’n Mens kom in die versoeking om die hoofstuk oor die Kimberleyse trein aan jou hele gesin voor te lees om dit saam te geniet. Kostelik is die situasie wanneer die twee Griekwa-leiers, Kok en Waterboer, wat mekaar die loef wou afsteek, weerskante van die lokomotief op hul weg-hardlopende perde die stasie binne geja kom.

Ek is oortuig dat elkeen wat belangstel in die kultuurgeskiedenis van die Afrikaner hierdie boek terdeë sal geniet.

L. J. B.

Ir. J. van de Graaf, J. A. E. Vermaat, prof. W. H. Velema: *Besinning op bevrijding in de oecumene*. Referate gehou op die informasiedag 3.5.75 te Putten, 128 blss. (Buijten & Schipperheijn, Amsterdam 1975).

Hierdie publikasie uit „regse” Gereformeerde hoek wil ons baie sterk aanbeveel. Hierdie boekie lig die sluier oor die huidige tendense in die ekumeniese beweginge en teologie. Teenoor die veranderinge wat die Hervormde predikante en teoloë in hulle Getuigenis (Oktober 1971) bepleit het, bevat die boekie ook die „Berlijnse Oecumene verklaring” wat onder leiding van die missioloog, prof. Peter Beyerhaus, op 5 en 6 Maart 1975 teen die ekumeniese teologie uitgereik is. Dit staan in skerp kontras met die tema van die jongste Assemblée van die Wêreldraad van Kerke te Nairobi se tema „Jesus Christus bevry en verenig” (p. 6).

„In onze tijd gaat het al lang niet meer om het onderscheid of hervormd of gereformeerd . . . terwijl in verschillende kerken broeders worden aangetroffen die elkaar vinden over de muren van hun kerken heen in een gemeenschappelijk verset tegen de tijdgeest en een gemeenschappelijk verkondigen van de Heilsboodschap in Jezus Christus” (p. 7).

Meesterlik teken ir. J. van de Graaf (Skr. Geref. Bond) die sogenaamde „bevrydingsteologie” (p. 12—34) van die WRK. Dit rus op die idee van ’n universele mensheid, vereenselwig kerk met

wêreld, dink in terme van 'n buitekerklike kerk, verskuif van 'n „Word-centered” na „World-centered” kerk, is gerig op kollektiwiteit en samelewing met sy strukture en het geen aandag meer vir die individu nie. Sodoende word Sjina selfs as die enigste „werkelyk Christelik” land (p. 18) verheerlik en die teologie van gewelddadige rewolusie met die oog op hierdie permanente sosiale en kulturele verandering verkondig. Daarom hekel prof. A. J. Rasker (Theologie und Revolution) art. 36 NGB wat die politieke vernuwing van die anabaptiste wou verydel (p. 21). Van de Graaf skryf die worteldwaling van hierdie „linkse” teologie toe aan die leer van die universele versoening (p. 29). Dit verbaster die evangelie tot politieke messianisme.

Vermaat bespreek „Het dialoog programma van die WRK” en toon aan hoe hierdie beweging uit die sendingkonferensies van die 20e eeu gebore is. Daar het 'n soort universele Christen-idee en universele godsdiens met die oog op die kerk van die toekoms van konferensie tot konferensie sterker begin posvat onder Engelse en Amerikaanse invloede. Die dialooggedagte rus op die vertolking van „verkondiging” as „kommunikasie” (p. 45). Vanuit Genève neem die neo-marxisme nou die voortou om die „eenheid van die mensheid” te propageer. Derhalwe beywer die WRK hom nou vir interreligieuse ontmoetings en „dialoog”. Konfrontasie op sendinggebied moet wyk vir neo-sinkretisme d.m.v. dialoog.

Prof. W. H. Velema teken „vrijzinnige lijnen in de oecumenische theologie” (p. 73—90) op sterkte van die moderne *outonomie* van die mens wat alle gesag buite homself verwerp; die *monisme* waarin God in die materiële wêreld opgaan (marxisme); *optimisme* waarin die mens self die wêreld na 'n goeie einde wil bring. Die sekularisasie is derhalwe radikaal en weerspieël hom in die dokumente van die WRK. Die marxiste gebruik iets van die evangelie om hulle eie denkbeelde te verbrei. So gaan die programma van die WRK hand aan hand met die marxistiese programma vir „maatskappy vernuwing” (p. 87). Derhalwe konfronteer hy die WRK met die vrae: Waarom word die onmisbare persoonlike geloof in Christus verswyg; waarom word nie onderskei tussen 'n *ideologie* en *evangelie* van bevryding nie; waarom word die figuur van die antichris doodgeswyg? (p. 89).

Ewe indringend skif die Berlynse Ekumeniese Verklaring die ekumene en stel die evangelie teenoor die humanisme van die WRK. Dit verwerp die idee van 'n „wêreldeenhedskerk” (p. 110), wêreldeenheidsgodsdiens (p. 113) en wêreldeenheidsgemeenskap (p. 115). Ekumenisme is 'n veroweringsstrategie (p. 120).

Hierdie werk is dus besonder nuttig om die geeste van ons tyd mee te „proe” en verteenwoordig die helderste apologie in Nederland en Duitsland teenoor die sosialisme in die gewaad van ekumenisme.

B. S.